N^ro 181. ROK 1845. PIĄTEK 8 SIERPNIA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w mior. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różne uwagi
6	27" 0, 770	+ 12, 6	5, 55	Zachodni słaby	Pochmurno	Deszcz
2	1, 381	+ 13, 2	5, 33	ZPł. Zachodni średni	,,	Deszcz
10	2, 210	+ 12, 2	4, 83	,, ,,	Chmury	

Wiadomości zagraniczne.

— *Warszawa* 3 *Sierpnia.* —

Ogłoszono postanowienie N. Pana wydane 14go z. m. téj treści: Bank Polski mocen jest udzielać pożyczki właścicielom prywatnym dóbr ziemskich, za ubezpieczeniem w dziale IVtym ksiąg hypotecznych, bądź to w pierwszém miejscu, bądź też i w 2giem, to jest zaraz po kapitale, przez Towarzystwo Kredytowe Ziemskie udzielonym, do wysokości najwyżéj 2ch trzecich części wartości dóbr, wynalezionéj na mocy pomiarów, i według prawideł, do oszacowania dóbr Rządowych przyjętych. Właściciel dóbr, biorący z Banku pożyczkę, opłacać będzie od wziętego kapitału, co pół roku, po 2 i pół od sta na prowizyę; sam zaś kapitał spłacać będzie uiszczaniem w tychże półrocznych ratach procentu amortyzacyjnego, najmniéj 1 od sta na pół roku wynoszącego, a to aż do zupełnego umorzenia kapitału, lub też wnosić może w każdém półrazu wyższą upłatę na kapitał, tak, iżby pożyczka Bankowa, najpóźniéj w ciągu 50 rat półrocznych spłaconą była. Na dobra prywatne ziemskie, obciążone pożyczką z funduszu Skarbowego, według oddzielnych przepisów otrzymaną, a dotąd w zupełności niespłaconą, pożyczka z Banku udzieloną być nie może. Dochodzenie zaległéj dla Banku należności prowizyi, i opłaty na umorzenie, odbywać się ma w prostéj drodze Administracyjnéj. Zaległość jednéj raty, pociągać będzie użycie środków przepisanych do odzyskania podatków Skarbowych; zaległość 2ch rat, upoważnia do wystawienia dłużnych dóbr na wydzierżawienie drogą licytacyi; a gdyby krok ten exekucyi nie zapewnił odzyskania należności, naówczas przedsięwziętą będzie sprzedaż dóbr, według form i przepisów co do tego stopnia exekucyi, Władzom Towarzystwa Kredytowego służących. Na udzielenie pożyczek na dobra ziemskie, Bank Polski użyć jest naprzód mocen summy do wysokości jednego miliona rubli sr., w miarę zasobów funduszów rozporządzalnych. Po wypożyczeniu w ten sposób jednego miliona rubli sr., w razie uznanéj przez Rząd potrzeby dalszego rozszerzenia pomocy rolnictwu, Komisya Umorzenia długu krajowego, za złożeniem w depozyt pod jéj klucz rubli sr. 2,225,000 w obligacyach Skarbowych 4ro-procentowych z kapitału do wolnéj dyspozycyi Banku pozostającego, dostarczy 2 miliony rubli sr. w biletach Bankowych, równą z dotychczasowemi formę i przywileje mających, z któréjto ostatniéj summy, Bank Polski na wskazany cel użyć będzie mocen milion rubli, a drugi milion mieć będzie w rezerwie, do dalszéj dyspozycyi Rządu. W miarę zwracania Komisyi Umorzenia wypuszczonych z mocy artykułu 6go biletów, lub złożenia innych równéj wartości papierów Rządowych, taż Komisya powracać będzie Bankowi stosunkową wartość obligów Skarbowych, 4ro-procentowych pod jéj klucz oddanych.

— *Lwów* 26 *Lipca.* —

Pod Przemyślem, wzburzone fale Sanu wywarły dwa filary z wielkiego mostu krytego od strony Radymna, unosząc z sobą wszystko co po drodze spotkały, a wzniosły się do takiéj wysokości, iż otoczyły prawie klasztór Panien Benedyktynek, które strachem przejęte, przez okna na dach ratować się musiały. Rzeka San doszła do wysokości, jakiéj najstarsi w okolicy ludzie przypomnieć sobie nie mogą: jak twierdzą, że się o 3 stóp wyżéj podniosła niż w r. 1813, sławnéj i smutnéj pamięci. Murowana droga, o 100 przeszło sążni odległa, wysoko wzniesiona nad powierzchnią doliny otaczającéj San, znikła zupełnie, a bałwany niosły z sobą kawały bubynków i całe chaty z ludźmi wołają-

cemi o pomoc, któréj im przynieść nie można było.

— *Haga* 23 *Lipca.* —

Król udał się dziś do Helvoetsluys, zkąd odpłynie do Londynu. W orszaku Króla znajduje się Minister osad. Monarcha wróci za tydzień z Anglii.

— *Erfurt* 26 *Lipca.* —

Wczoraj wieczór wśród odgłosu dzwonów i okrzyków ludu, Królestwo Pruscy odbyli wjazd do tutejszego uroczyście przyozdobionego miasta.

— *W. Xstwo Sasko Wejmarskie* 27 *Lipca.* —

J. K. W. Wielki Xżę powrócił d. 25 znowu do Wejmaru z Karlsbadu; tegoż dnia przybyli z odwidzinami Królestwo pruscy i po kilkogodzinnym pobycie w dalszą udali się podróż do Erfurtu.

— *Frankfort nad Menem* 15 *Lipca.* —

W przyszłą niedzielę dnia 25 lipca oczekiwany tu jest Król Jmc pruski.

— *Bruxella* 25 *Lipca.* —

Jezuici, którzy w marcu r. b. udali się byli do osady naszéj Gwatimali, powrócili ztamtąd do Belgii.

Dz. *Impartial de Bruges* donosi, że wypędzeni z Francyi jezuici zakupili w Hennegau, tuż pod granicą francuzką, dwa obszerne zabudowania, w których założyć mają szkołę dla dzieci rodzin francuzkich.

Wiadomo, że, według traktatu londyńskiego, pograniczne twierdze, wystawione w Belgii, przez święte przymierze przeciw Francyi miały być zdemoliowane, i to na żądanie Talleyranda i, jak się zdaje, w interesie Francyi. Tymczasem dziś nie tylko nie myślą wcale o wypełnieniu téj części traktatu londyńskiego, ale owszem niektóre fortyfikacye są teraz naprawiane i wzmacniane jak np. w Charleroi.

D. 16 zgorzała w Roubaix znana przędzalnia panów Inotte, Bossu i Como. Szkody liczą na $2\frac{1}{2}$ miliona fr.

— *Paryż* 25 *Lipca.* —

Xżę Montpensier wyjechał d. 7 b. m. z Alexandryi do Kairu. Po jego powrocie z wyższego Egiptu, Francuzi osiedli w Alexandryi chcą wyprawić dla niego świetną ucztę. Królewicz przyjął już zaprosiny na bal dać się mający po téj uczcie przez konsula francuzkiego.

Ważniejsze interesa ministerstwa wojny, przesyłane będą marszałkowi Soult do jego dóbr.

Dz. *Phare des Phyrenées* donosi, że Bej trypolitański wydał wojnę tunetańskiemu. List z Tunis donosi pod dniem 9 lipca, że Bej otrzymał jednocześnie wypowiedzenie wojny i wiadomość, że kroki nieprzyjacielskie już się rozpoczęły na granicy.

Kwestya względem rozwiązania izby, nie jest jeszcze rozstrzygnięta.

Napoleon Bonaparte, syn xięcia Montfort (Hieronima Bonapartego), który tu od dwóch miesięcy bawi, prosił o pozwolenie odwidzenia swego stryja, xięcia Ludwika Bonapartego w zamku Hamm, ale mu odmówiono.

Posąg xcia Orleans przywieziony został wczoraj wieczór na dziedziniec Luwru; sądzą, że dnia 29 lipca będzie odsłoniony.

List z Port au Prince pod dniem 18 czerwca zdaje się potwierdzać wieści o nieporozumieniach rządu Otaheitskiego z francuzami.

Na giełdzie rozeszła się wieść, że marszałek Bugeaud przesłał swą dymissyę jako jlny gubernator Algieryi, i że adjutant królewski wyjechał do Algieru, aby xięcia Isly odwieść od tego zamiaru.

Kapitan okrętowy Connofonds wynalazł mechanizm, za pomocą którego okręt bez pomocy żagli może się odwrócić.

Znany wirtuoz skrzypek Artôt, umarł dnia 21 lipca w 29 r. życia swego, w Ville d'Aray, niedaleko Paryża.

— *Londyn* 25 *Lipca.* —

Król hollenderski wylądował wczoraj po południu w Woolwich, gdzie przyjmowany był przez Hr. Haddington, pierwszego lorda admiralicyi, barona Debel, posła niderlandzkiego, i hr. Morton, szambelana królowéj. W kilka godzin potem przybył król w towarzystwie owych panów do hotelu Mivarta.

Dziedziczny xżę badeński, po kilkotygodniowém użyciu kąpieli morskich, wyjechał na powrót na ląd stały.

Postępek pułkownika Pelissier w górach Dahara, wywołał we wszystkich tutejszych dziennikach oburzenie i wstręt. Spór, jaki ztąd powstał z dziennikami francuzkiemi, które nie bez powodów wytykają angielskie prowadzenie wojny w Indyach, trwa ciągle i obudza wzajemne antypatye tych dwóch narodów.

Stronnictwo torysowskie utraciło w tych dniach swojego znanego członka parlamentu. Lord Canterbury, od 1835 r. członek izby parów, i podobnie jak p. Manners Sulton przez 17 lat prezes izby deputowanych, umarł nagle tknięty apoplexyą.

— *Madryt* 16 *Lipca.* —

Powstanie w Katalonii uważać już można za ukończone, ale bliższe wiadomości otrzymane przez listy prywatne, są zasmucające. Gdy Jenerał Concha wyruszył z wojskiem do Sebadell, rozgłoszono tam że wszyscy mieszkańcy mają być w pień wycięci; nie czekając więc tego losu, pouciekali z miasta. Ale jazda, na czele któréj znajdował się sam Jenerał Concha, udała się w pogoń za uciekającemi, i tak bezbronnych, między któremi byli starcy, kobiety i dzieci, na śmierć rąbała. Około 100 trupów okryło całą okolicę, a Concha ani jednego nie utracił człowieka. W San Andres del Palomar rozstrzelały wojska 5 ujętych powstańców; w kilka dni potem znaleziono 5 na drzewie powieszonych żandarmów, którym powstańcy przypięli do piersi papier z napisem: »Za pięciu w San Andres rozstrzelanych« W miasteczku Olesa jak Jenerał Concha donosi, zarąbało wojsko pod-Pułkownika Senespleda, 42 ludzi, a wszystkich czeka wojenna deportacya.

Wśród obecnych stósunków łatwo było namówić Królową, aby skłoniła się do życzeń

ministrów i powróciła do stolicy. Wyjazd z Barcelony do Walencyi morzem nastąpi jutro.

Wczoraj, z powodu imienin Infanta Henryka, stojącego z okrętem swoim w porcie Malagi, tutejsi wyżsi urzędnicy, Grandowie, cały korpus oficerów, zgoła wszyscy ci, którzy dotychczas odwracali się od Infanta Don Francisco, złożyli mu w galowych mundurach swoje uszanowanie. Od Jenerała Narvaez otrzymał tenże Infant list, w którym mu winszuje, że się pochlubić może synem z tak znakomitemi przymiotami i zasługami. Wieczorem, cała załoga, z 16,000 ludzi złożona, odbyła paradę za miastem.

Dopisek. Właśnie nadeszła tu urzędowa wiadomość, że familia królewska powróci tu d. 24. W Barcelonie wszystkie ulice były wojskiem obsadzone; wiele tam osób uwięziono.

— *Dnia 17 Lipca.* —

Według gazet francuzkich, malajski Sułtan wysp Sulu miał Francyi sprzedać wyspę Basilan za 200,000 fr. Dz. *Globe* utrzymuje teraz że wyspa ta należy do Hiszpanii. Z tém wszystkiem w Almanaku Filipińskim i na dołączonéj doń mappie nie ma żadnego śladu, aby Basila była własnością Hiszpanii.

Słychać, że Infant Henryk (Don Enrique), zaproszony został, aby się udał do Walencyi.

— *Alexandrya 26 Czerwca* —

Rząd wypłacił wojsku i urzędnikom żołd zaległy.

Angielskim parostatkiem zadeszła z Syryi wiadomość, że spustoszenie i okrucieństwo Druzów przeciw Maronitom chrześcianom, trwa nieustannie. Oznajmiono, że Druzowie nie tylko podpalają domy i wycinają w pień Chrześcian, ale nawet za pozwoleniem Ottomanów uprowadzili wiele niewiast i dzieci do Damaszku na sprzedaż.

— *Indye Wschodnie.* —

W *Galignanis Messenger* czytamy: »Wiadomości świeżo nadeszłe z Kalkuty donoszą pod dniem 2 czerwca, że przygotowania jakie czynią w uzbrojeniu, uważać każą wojnę z Pundżab za nieuchronną, jak tylko ustaną upały.

»Nepul miał także swoją rewolucyę. Rajah został detronizowany przez pierwszego ministra, który z kolei został zabity przez stronników usuniętego Xięcia. Zbywa jeszcze na szczegółach tego wypadku.

»Donieśliśmy już, że Francuzi za pomocą kupna nabyli wyspę Basilan. Dowiadujemy się teraz, że rząd angielski postanowił założyć także osadę w téj okolicy, i że jego wybór padł na wyspę Laboan.

Z Chin nie ma nic nowego; prócz, że Konsul angielski i kilka innych osób przywiązanych do faktoryi w Kantonie, czynnie byli napastowani przez pospólstwo.

Rozmaitości.

HRABIA KAROL GREY.

(Dokończenie.)

W ciągu 18 lat, które Grey odtąd bez udziału w zarządzie przepędził, toczył daléj z małym wyjątkiem walkę swoją przeciwko odrętwiałemu toryzmowi. W r. 1815 za powrotem Napoleona proponował neutralność Anglii; z szczególniejszą atoli mocą opierał się w r. 1816 odnowieniu bilu o cudzoziemcach, a w r. 1817 zniesieniu aktu *habeas corpus.* W tymże czasie oświadczył się także za zniesieniem wszystkich dobrze płatnych posad bez zatrudnienia (*sine cura* zwanych).

W processie królowéj przyjął jéj obronę z równym zapałem jak umiarkowaniem.

Gdy po śmierci Liverpoola rozpoczął Canning swoją administracyę, odmówił mu Grey swego wsparcia, nie tyle z przekonania, jak raczéj z obrażonéj dumy, i przeszedł w końcu do namiętnéj opozycyi, która ani jego poprzedniéj działalności ani jego charakterowi nie odpowiadała. W czasie rozpraw nad zniesieniem praw zbożowych oświadczył się nawet w izbie wyższéj za utrzymaniem przywilejów arystokracyjnych, wyrzekłszy wiadome słowa, że „z równemi sobie (pod względem stanu), żyć i umrzeć pragnie“. Przykre jednak wrażenie sprawione przez to chwilowe odszczepieństwo, zatarła świetna jego wymowa, z jaką bronił sprawy katolików.

Z tem wszystkiem przeznaczonem jeszcze było dla Greya, rozpocząć w polityce Anglii nową epokę i przeprowadzić wielki środek, do którego w sile męzkiego wieku swego nadaremnie dążył. Na początku r. 1830, Lord Russel wniósł znowu przed izbę reformę parlamentu, ale bez skutku. Lecz gdy za wstąpieniem na tron króla Wilhelma IV. niezadowolenie narodu z administracyi torysów groźnie się objawiło i ministrowie utracili w parlamencie większość, wtedy sam król zajął się kwestyą reformy. Grey, którego znanemi były sprawiedliwość, rzetelność i umiarkowanie, postawiony został w d. 16 listopada 1830 r., jako kanclerz skarbu, na czele nowego z samych wigów utworzonego ministerstwa. Rozpoczął on swój zarząd od wniesienia przez izbę reformy parlamentu. Po długiéj, zaciętéj, wahającéj się walce, w któréj z kollegami swemi objawił najwyższą energię, połączoną z najrzadszemi politycznemi talentami krasomówczemi, osiągnięte zostało nareszcie zwycięztwo w czerwcu 1832 r.

Atoli po przyjęciu bilu reformy, trudności gabinetu wzmagały się tem bardziéj, gdy stronnictwo ludu zbyt rozszerzało pretensye swoje do reform. Grey, jako reprezentant dawnych wigów, wpadł przez to w chwiejące się stanowisko, którego ofiarą niebawem stać się musiał. Podczas rozpraw nad bilem o dziesięcinach w Irlandyi, przedłożył izbie, stósownie do swéj polityki, tak nazwany bil przymusowy, który miał się przyczynić do przytłumienia niespokojnych poruszeń w Irlandyi, gdzie towarzystwo repealu (rozłączenia unii z Anglią) głowę podniosło. Prawo to, po gwałtownych sporach, przeszło i w izbie niższéj w marcu 1833 r. ale spowodowało ustąpienie wolnomyślnych członków gabinetu, oraz najobraźliwsze wybuchy zawziętości agitatora O'Connella. Gdy i radykaliści oświadczyli się przeciw Greyowi, i gdy on najwięcéj już tylko na wsparcie dawnych wigów mógł liczyć, złożył swój urząd d. 9 lipca 1834 r.

Oprocz bilu o reformie, z burzliwym zarządem Greya połączone są: zniesienie niewolnictwa za wynagrodzeniem, uregulowanie wschodnio indyjskiego handlu, poprawienie sądownictwa, rozszerzenie praw dissidentów. W polityce zagranicznej, w której trzymał się zasady nieinterwencyi, uskuteczmł Grey uznanie królowych portugalskiej i hiszpańskiej, a w kwietniu 1834 r. przyprowadził do skutku traktat poczwórnego przymierza.

Po zarządzie Greya nastąpiło ministerstwo Melbourna, któremu pomocy swéj nie odmawiał. W roku 1836, po długiem milczeniu przy okoliczności bilu o municypalnościach irlandzkich, usiłował Grey wspólnie z xięciem Richmond przywrócić w izbie wyższéj stronnictwo pojednawcze, co mu się jednak nie powiodło. Od tego czasu, sędziwy, wysoko poważany ten polityk pozostawił młodszym członkom swego stronnictwa polityczny plac walki.

Grey ożenił się w r. 1794 z córką Lorda Ponsonby, która mu powiła 13 dzieci.

Umarł dnia 17 lipca r. b. w dobrach swoich Howick Hall, w hrabstwie Northumberland, przeżywszy lat 81, miesięcy 4, dni 4.

Najstarszy jego syn, Henryk Grey, Lord Howick, urodzony 1802 r., wszedł najprzód do parlamentu jako deputowany z hrabstwa Northumberland, a potem do ministerstwa Melbourna jako minister wojny, złożył atoli ten urząd w sierpniu 1839 r. ponieważ wolnomyślne widoki jego nie zgadzały się z polityką gabinetu.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 7 do dnia 8 Sierpnia.

Smoliński Ignacy, Malecka Adela, z Polski; -- Hawel ob., Straszewski Romuald, Hottel Wilhelm, z Galicyi; -- Stein pułkownik ces. aus., Naczyńska Joanna, Clodwig xiążę, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Müller Jan, Müller Antoni, do Polski; -- Kasparck Inocenty, Wybranowska Aniela, Stein pułkownik ces. aus., do Galicyi; -- Allgöwer Jan, Hottel Wilhelm, Andersohn Jan, Posen Jakób, do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro. 6701.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH i POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Podaje do powszechnéj wiadomości, że w myśl uchwały Senatu Rządzącego z dnia 28 Lipca r. b. N. 3723 odbędzie się w biórach Wydziału w dniu 21 b. m. i r. o godzinie 11 z rana publiczna głośna *in minus* licytacya, na wypuszczenie w przedsiębiorstwo odbudowania mostu N. 27 w sekcyi III. traktu Austryacko-Prusko-Szlązkiego sytuowanego, a to wedle planu i kosztorysu przez Senat Rządzący zatwierdzonych. Pierwsze wywołanie rozpocznie się od summy złp. 2665 gr. 14; na *vadium* każdy z pretendentów złoży kwotę złotych polskich 265. Inne warunki w biórach Wydziału w godzinach kancellaryjnych przejrzane być mogą.

Kraków dnia 5 Sierpnia 1845 r.

Senator Prezydujący
KOPFF.
Referendarz L. *Wolff.*

Nro 4086.

TRYBUNAŁ
Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Na skutek wniesionéj prośby przez P. Andrzeja Woźniakowskiego o przyznanie mu spadku po żonie jego ś. p. Maryannie z Krzystkiewiczów pozostałego, a w szczególności z summy złotych polskich 3400 gr. $10^1/_2$ na kamienicy przy ulicy Żydowskiéj pod L. 396 pod pozycyą 9 umieszczonéj składającego się, po wysłuchaniu wniosku Prokuratora, na zasadzie artykułu 12 ustawy hypotecznej z roku 1844 wzywa wszystkich prawa do powyższego spadku mieć mogących, aby z takowemi do Trybunału w przeciągu miesięcy 3 zgłosili się, w przeciwnym bowiem razie spadek w mowie będący obecnie zgłaszającemu się P. Andrzejowi Woźniakowskiemu przyznanym będzie.

Kraków d. 22 Lipca 1845 r.

Prezes
MAJER.
(2r.) Za Sekr. R. *Reklewski.*